

Manifest Studentenwelzijn

Undergraduate School Faculteit Bètawetenschappen

INTRODUCTIE

Het bestaan van studenten voldoet allang niet meer aan het traditionele beeld waarin jongvolwassenen in een mix van onderwijs, gezelligheid en zorgeloosheid al experimenterend zichzelf ontdekken. Door maatregelen van de overheid en universiteit, en maatschappelijke en sociale ontwikkelingen, worden studenten met een combinatie van problemen geconfronteerd die hun bestaanszekerheid ondergraaft. Denk hierbij aan studie- en prestatiedruk, sociale druk en verwachtingen, financiële onzekerheid, huisvestingsproblemen, en veranderingen op de arbeidsmarkt. Deze maatschappelijke problemen krijgen meer en meer het karakter van wereldwijde crises, waarvan de universiteit verwacht dat studenten gaan bijdragen aan de oplossing. Gewenst of ongewenst; deze problemen worden zo onderdeel van het studeren zelf en kunnen op gespannen voet komen te staan met eigen interesses, keuzes en motivaties.

Deze situatie stelt steeds hogere eisen aan de eigen weerbaarheid, autonomie en volwassenheid van studenten die in feite nog bezig zijn met hun volwassenwording. Het is daarom niet vreemd dat veel studenten te maken krijgen met studie- en persoonlijke problemen. Daarom heeft de universiteit een uitgebreide infrastructuur opgezet van ondersteuning met studieadviseurs, psychologen en voorzieningen zoals skills labs. Meer en meer dringt het inzicht door dat het niet alleen gaat om persoonlijke problemen die door hulpverlening en training opgelost kunnen worden, maar dat de leef- en werkomstandigheden van studenten bijdragen aan het ontstaan van die problemen. Daarom heeft de universiteit een verantwoordelijkheid om betere kaders te scheppen waarbinnen studenten zich in een stimulerende en veilige omgeving succesvol en bevredigend kunnen ontwikkelen.

De universiteit heeft een groot aantal acties ondernomen als onderdeel van het eerste werkplan Studentenwelzijn (2019-2022). Sindsdien is door o.a. onderzoek van het Trimbos Instituut¹ meer duidelijk geworden over de grote omvang van de welzijnsproblematiek onder studenten. Daarbij heeft de coronacrisis langdurige dramatische gevolgen gehad welke nog steeds doorwerken, zeker voor de sociale structuren van het universitaire onderwijs.

¹ <https://www.trimbos.nl/wp-content/uploads/2022/07/AF1955-Monitor-Studenten-Deelrapport-1-Mentale-gezondheid.pdf>

In deze context heeft de universitaire Taskforce Studentenwelzijn een werkprogramma voor 2022-2025 opgesteld². Kerngedachte is dat studentenwelzijn niet zozeer vanuit een hulpverleningsperspectief wordt gezien, maar als een positieve staat die wordt beoogd voor elke student. De universiteit biedt een omgeving waarin deze positieve staat bereikt, bewaard en versterkt wordt. In het werkprogramma wordt studentenwelzijn gedefinieerd als:

een duurzame positieve psychologische toestand, gekarakteriseerd door veerkracht, zelftevredenheid, het aangaan van nieuwe relaties en het opdoen van ervaringen, waarin studenten kunnen omgaan met de normale stress die een studietijd en studententijd geeft en in staat zijn hun capaciteiten te benutten.

Een belangrijke overweging in het werkplan is dat goed onderwijs drie aspecten verenigt (Biesta, 2020³). Studentenwelzijn kan daarom niet los gezien worden van de vormgeving van het curriculum.

Het werkprogramma kent vier pijlers:

- **LEARN:** *guide students through their emerging adulthood, enable students to acknowledge and learn about and internalise mental well-being and health*
- **FOCUS:** *provide students with training and tools to deal with stress, enhance self-acceptance and autonomy and cope with varying circumstances*
- **ENGAGE:** *enable students to connect and engage with fellow students and peers in an open and inclusive environment*
- **SUPPORT:** *stimulate students to talk about and take care of (mental) well-being and get help in case of (mental) health, personal or financial issues*

De Board of Studies van de UGS heeft op een heidag in maart 2022 uitgebreid gediscussieerd over de huidige staat van studentenwelzijn in de bacheloropleidingen van de faculteit Bètawetenschappen en over toekomstig beleid op dit terrein. Dit manifest koppelt de discussies van de heidag aan het universitaire werkplan Studentenwelzijn, in de vorm van een aantal voornemens die de Board of Studies van de UGS in 2025, aan het einde van het lopende werkplan, gerealiseerd wil zien. Elk voornemen is in de vorm van een activerende stelling gegoten die wordt gevolgd door een korte uitleg. In de bijlage kunnen verschillende suggesties en aanbevelingen voor concrete invulling gevonden worden.

² Nota Universiteitsraad: UR nummer 22.041 en DMS nummer N28696

<https://solisservices.sharepoint.com/sites/10107/universiteitsraad/20212022/Alle%20UR%20stukken/22.041%20Nota%20Werkprogramma%20studentenwelzijn%202022-2025.pdf>

³ [Risking Ourselves in Education: Qualification, Socialization, and Subjectification Revisited - Biesta - 2020 - Educational Theory - Wiley Online Library](#)

LEARN

1. **Studenten zijn weerbaar in tijden van prestatiedruk, crises en onzekerheid**

De UGS ondersteunt studenten in het ontwikkelen van weerbaarheid, zodat ze beter in staat zijn om het hoofd te bieden aan onverwachte situaties en tegenslagen. Veranderingen in de maatschappij volgen elkaar snel op. Daarnaast ervaren studenten tegenwoordig een hoge prestatiedruk. Studenten hebben er baat bij om te leren omgaan met verwachtingen van zichzelf en van anderen.

2. **Studentenwelzijn is onderdeel van het curriculum**

De UGS garandeert dat studentenwelzijn vanaf de eerste dag een structurele plaats inneemt binnen de opleiding. Ook welzijn is een essentiële basis voor de ontwikkeling en functionering van studenten. Het krijgt actief aandacht in het curriculum. De UGS garandeert dat studentenwelzijn een plek krijgt in de OER.

3. **Volg je eigen interesses**

De UGS stimuleert studenten om in de profileringsruimte ruimte te pakken voor de eigen persoonlijke interesses, die verder kunnen gaan dan de eigen opleiding. Het wordt gewaardeerd wanneer studenten de studie gebruiken om in vrijheid keuzes te maken vanuit hun persoonlijke drijfveren.

FOCUS

4. **Docenten fungeren als rolmodel**

De UGS geeft docenten de middelen om zich tot rolmodel te kunnen ontwikkelen. In hun gedrag, communicatie en onderwijs laten docenten zien hoe ze omgaan met complexiteit en onzekerheid. Daarmee geven ze studenten handreikingen om hun eigen oplossingen te vinden. Docenten herkennen zorgwekkende signalen bij studenten en maken complexe onderwerpen als diversiteit, inclusie, verwachtingen, veiligheid en het maken van fouten bespreekbaar.

5. **Studieverenigingen worden ondersteund in hun bijdragen aan studentenwelzijn**

De UGS onderkent de essentiële rol van de verenigingen in de communityvorming van *alle* studenten binnen een opleiding en het grote belang van de introductie voor de socialisatie. Studieverenigingen worden ondersteund in hun beleid rond welzijn, veiligheid, inclusie en diversiteit, en in hun initiatieven voor projecten, activiteiten en scholing.

ENGAGE

6. De opleidingsdirecteur weet op wat voor manier de studievereniging oog heeft voor studentenwelzijn

De UGS wenst dat het contact tussen de opleidingsdirecteur en de studievereniging laagdrempelig en regelmatig is. Studentenwelzijn en het bespreekbaar maken daarvan zijn in dit contact terugkerende onderwerpen van gesprek.

7. Docenten en studenten zijn in verbinding met elkaar

De UGS wenst dat docenten en studenten met elkaar in verbinding staan. Zowel docent als student voelt zich gehoord, gezien en gewaardeerd. De sfeer binnen de UGS nodigt eenieder uit om zich open op te stellen. Het contact tussen docent en student biedt ook ruimte voor de mens-tot-mens-relatie.

8. Studenten zijn zichzelf en voelen zich verbonden met medestudenten

De UGS erkent dat de studietijd naast een periode van kennisverwerving ook een periode van persoonsvorming en socialisatie is. Onderling contact en gezamenlijke ervaringen met medestudenten spelen in deze periode een cruciale rol. Studenten voelen zich thuis binnen hun opleiding en veilig in het contact met medestudenten. De UGS faciliteert hiervoor ontmoetingsplekken en inclusieve activiteiten.

9. Studenten voelen zich gelijkwaardig en gezien

De UGS waarborgt een veilige cultuur door de diversiteit van haar studentenpopulatie te kennen en streeft naar een gelijkwaardige en inclusieve omgang met iedereen. Iedere student voelt zich hierdoor gezien binnen de UU.

SUPPORT

10. Het is gewoon om te praten over studentenwelzijn

De UGS wenst dat studenten, docenten en medewerkers zich gemakkelijk en open kunnen uitspreken over onderwerpen gerelateerd aan studentenwelzijn. De onderwerpen die bijdragen aan het welzijn zijn voor iedereen verschillend. Begrip voor deze verschillen, start bij een gesprek met wederzijdse acceptatie, interesse en nieuwsgierigheid. De UGS en haar docenten creëren een open cultuur waarin deze gesprekken welkom zijn en nemen hierin een leidende rol aan.

11. De UGS heeft een helder beeld van het welzijn van haar studenten

De UGS wenst dat ze te allen tijde een actueel inzicht heeft in de factoren die het studentenwelzijn beïnvloeden. De UGS monitort daartoe op regelmatige basis het welzijn van haar studenten en onderneemt actie waar nodig.

12. Studenten worden altijd in de juiste richting gewezen bij een hulpvraag

De UGS wenst dat het bestaan van een ondersteuningssysteem rondom studentenwelzijn een algemeen bekend feit is onder studenten, docenten en medewerkers. Bij het signaleren van een hulpvraag is iedereen bekend met de routes die er zijn en bereid om studenten door te verwijzen naar de juiste plek.

13. Studenten ervaren een goede balans tussen rust en studiedruk in een academisch jaar

De UGS is zich ervan bewust dat het afronden van een academisch jaar met behoud van welzijn ook rustmomenten behoeft. Rustmomenten bieden tijd en ruimte aan activiteiten die bijdragen aan de ontwikkeling en het welzijn van studenten. De UGS faciliteert deze tijd en ruimte op een concrete wijze binnen het curriculum.

AFSLUITING

De UGS spreekt met bovenstaande stellingen de voornemens uit rondom de staat van studentenwelzijn in 2025. Een hoog studentenwelzijn tijdens de vormende periode van studeren zorgt ervoor dat studenten klaar zijn om beter hun rol in te nemen in de oplossing van complexe, maatschappelijke problemen. Het is nu tijd om woorden naar daden te vertalen middels een breed gedragen implementatieplan.

Dit Manifest Studentenwelzijn is geschreven door: Frans Wiering, Yo-Yi Pat, Dolfine Kusters, Susannah Standing, Ilse van Dijk, Renée Hoffenkamp en Mar van Bokhoven.